

PUBLICZNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA REGIONALNEGO OŚRODKA DOSKONALENIA NAUCZYCIELI „WOM” W CZĘSTOCHOWIE

Joanna Resakowska, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna RODN „WOM” w Częstochowie

Opublikowano 10. 06. 2010 r.

Początki Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Częstochowie sięgają 1948 roku. Wtedy przy częstochowskim oddziale Związku Nauczycielstwa Polskiego powstał punkt biblioteczny mający służyć swym skromnym księgozbiorem /648 woluminów/ nauczycielom naszego miasta. Księgozbiór ten powstał na bazie zbiorów, jakie udało się uratować z czasów wojennych oraz otrzymywanych od ludzi darów. Punkt ten pełnił, w tym trudnym powojennym czasie, bardzo istotną rolę w procesie kształcenia i doskonalenia nauczycieli.

Punkt, a potem już biblioteka, przez 9 lat mieścił się w lokalu przy ulicy Katedralnej.

W 1951 roku placówce nadano nazwę Powiatowej Biblioteki Pedagogicznej. Liczba zbiorów wynosiła w tym czasie około 1000 książek.

Pięć lat później, w 1956 roku, Biblioteka stała się agendą obu inspektoratów oświaty i przyjęła nazwę Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Pedagogicznej. Od tego czasu podlegała pod względem merytorycznym Bibliotece Pedagogicznej w Katowicach, która udzielała instruktażu i częściowo subsydiowała budżet placówki. Uregulowano także sprawę obsady, powołując pracownika na pełnym etacie. Od tego momentu Biblioteka zaczęła działać w sposób bardziej zorganizowany i planowy. Szybko wzbogacał się księgozbiór – w roku 1960 liczył już około 4 tysięcy woluminów.

W latach sześćdziesiątych Biblioteka rozpoczęła działalność propagującą i upowszechniającą czytelnictwo książek i czasopism pedagogicznych. Wykorzystywano do tego celu zebrania metodyczne i ówczesne konferencje rejonowe ZNP. W lokalu Biblioteki oraz w częstochowskich szkołach organizowano odczyty pedagogiczne i spotkania dotyczące historii regionu.

W tych latach Biblioteka była siedzibą częstochowskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego i Klubu Literackiego ZNP.

W miarę ilościowego i jakościowego wzrostu księgozbioru oraz usprawniania warsztatu informacyjnego poszerzał się krąg użytkowników. Z Biblioteki korzystali głównie nauczyciele, ale także studenci Studium Nauczycielskiego, Politechniki Częstochowskiej oraz uczniowie Liceum Pedagogicznego.

W 1965 roku powiększono kadrę bibliotekarską, ale bardzo skromne warunki lokalowe, mały budżet na zakup książek i prenumeratę czasopism, nie przyczyniały się do szybkiego rozwoju placówki.

Doceniając rolę Biblioteki, miejskie władze oświatowe przeniosły ją w 1967 roku do obszerniejszego lokalu przy ulicy Waszyngtona 62 oraz zwiększyły budżet na kompletowanie księgozbioru. W 1972 roku dokonano remontu przyległego do budynku pomieszczenia, w którym urządzono czytelnię. Od tego momentu zbiory mogły być udostępniane także przewencyjnie. Mimo tych zmian warunki nadal były trudne, a z roku na rok ulegały systematycznemu pogarszaniu. Rosnący księgozbiór i roczniki czasopism potrzebowały większego magazynu, pracownicy działu gromadzenia i opracowania oddzielnego pomieszczenia do pracy, a kilkutyśięczna już liczba czytelników bardziej funkcjonalnej wypożyczalni i czytelnicy.

W 1975 roku, w wyniku reformy administracyjnej kraju, Miejska i Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna została przekształcona w Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką. Istniejące do tej pory równorzędne placówki powiatowe w Kłobucku, Lublińcu, Myszkowie, Oleśnie i Pajęcznie zostały podporządkowane PBW w Częstochowie jako jej filie terenowe.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka objęła też swą opieką wszystkie biblioteki szkolne w województwie. Rozpoczął się nowy okres w dziejach placówki. Powstały nowe działy, zwiększyła się

ilość książek oraz znacznie poszerzył się krąg odbiorców. Pierwszego listopada 1977 roku powstał dział audiowizualny ze zbiorem płyt analogowych i przeźroczy.

Działalność Biblioteki nigdy nie ograniczała się jedynie do tradycyjnej funkcji udostępniania zbiorów. W latach siedemdziesiątych rozbudowano i zmodernizowano warsztat informacyjno-bibliograficzny. W placówce odbywały się prelekcje literackie, wieczory

autorskie z częstochowskimi twórcami. Podjęto także aktywną współpracę z zespołem wizytatorów. W 1981 roku na bazie zbiorów dotychczasowej biblioteki szkolnej w Lelowie utworzono kolejną, szóstą filię PBW.

Szybko okazało się, że 124 metry kwadratowe powierzchni, na których mieściła się Biblioteka, to stanowczo zbyt mało jak na tak duży księgozbiór i prężnie rozwijającą się działalność na rzecz środowiska nauczycielskiego i studenckiego Częstochowy. Dlatego w roku 1982 rozpoczęto starania o przydział nowego lokalu. Po rocznym remoncie oraz zaadoptowaniu budynku przy Al. NMP 35, 17 stycznia 1983 roku Biblioteka przeniosła swoje zbiory do nowej siedziby.

Był to zdecydowanie najlepszy z dotychczasowych lokali Biblioteki. Duża powierzchnia /376 mkw./ dawała możliwość rozwoju, stwarzała dobre warunki pracy nauczycielom bibliotekarzom i czytelnikom. Poszczególne działy otrzymały samodzielne pomieszczenia, a czytelnia dysponowała 16 miejscami dla czytelników. Dużą zaletą lokalu było również jego usytuowanie w centrum miasta. Bardzo dobre były też w tych latach możliwości finansowe Biblioteki. Roczny zakup nowości kształtował się w granicach 3 do 4 tysiące egzemplarzy. Już nigdy w późniejszych latach nie udało się uzyskać takiego poziomu zakupu. W 1980 roku Biblioteka posiadała 26 tysięcy woluminów, a w 1990 ponad 52 tysiące. Był to czas wspaniałego rozwoju Biblioteki oraz wzrostu jej rangi w środowisku lokalnym.

W ramach współpracy z bibliotekami szkolnymi przeprowadzano dużą ilość lekcji bibliotecznych, organizowano wiele konkursów o zasięgu regionalnym, inicjowano różnego rodzaju spotkania dla nauczycieli. Dwa razy do roku wydawano broszurę zawierającą tytuły i krótkie recenzje zakupionych w ostatnim półroczu nowości.

W 1987 roku, wychodząc naprzeciw potrzebom środowiska bibliotekarzy szkolnych, powołano do życia Bibliotekę Składową. Otrzymała ona dwa niewielkie pomieszczenia /35 m kw./ w lokalu Szkoły Podstawowej nr 9. Celem powołania tej agendy było umożliwienie bibliotekom szkolnym wymiany między nimi zbiorów bibliotecznych.

Pod koniec 1990 roku pojawiły się kolejne problemy lokalowe. O prawo do budynku upomnieli się właściciele. W związku z zaistniałą sytuacją Biblioteka w trybie natychmiastowym musiała przenieść swoje zbiory. Z powodu braku innych możliwości, w połowie 1991 roku, oddano Bibliotece zrujnowany budynek przy ul. Bór 61. Przeprowadzka odbywała się w trakcie trwania poważnych remontów adaptacyjnych. Z tego powodu pracownicy kilkakrotnie musieli przenosić dokumenty i zbiory, poruszając się między rusztowaniami. Bibliotekę uruchomiono w lutym 1992 roku.

Właściwie wszystko zmieniło się na gorsze. Powierzchnia Biblioteki była zbliżona do tej z poprzedniej siedziby, a więc dość szybko zaczęto odczuwać brak miejsca na gromadzone zbiory. Ale najgorsza okazała się lokalizacja. Daleko od centrum Częstochowy, prawie na jej peryferiach, spowodowała początkowo prawie 50% spadek frekwencji.

Stopniowo zarówno nauczyciele jak i studenci zaczęli przyzwyczajać się do nowego miejsca. Po około roku funkcjonowania w nowych warunkach liczba odwiedzających wróciła do normy i kształtowała się w granicach 3 tysięcy.

Nowym rozdziałem w dziejach Biblioteki było połączenie jej w 1991 roku w zespół z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Częstochowie. Wchodząc nadal w skład krajowej sieci bibliotek pedagogicznych, jako jedna z pierwszych zmieniła zasady funkcjonowania oraz swą dotychczasową nazwę na Publiczna Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Częstochowie. Równocześnie z ww. decyzją ówczesny kurator rozpoczął starania o zdobycie

funduszy na budowę nowego budynku z docelowym przeznaczeniem na siedzibę Biblioteki. W efekcie podjętych działań w 1996 roku postawiono budynek w stanie surowym. Ale dopiero po kolejnych pięciu latach udało się pozyskać fundusze na ukończenie inwestycji, którą tym razem połączono z nadbudową nad sąsiadującą szkołą w celu przeniesienia w jedno miejsce również placówki doskonalenia.

Był to dobry moment na sfinalizowanie tego przedsięwzięcia, gdyż nie odnawiany od 10 lat lokal przy ul. Bór był już w bardzo złym stanie, a powierzchnia magazynowa dawno już się skończyła.

Prace przy wykończeniu budynku Biblioteki, nadbudowy oraz łącznika, w którym zostały umieszczone pokoje dla konsultantów, sala wykładowa oraz duża nowoczesna aula, trwały ponad dwa lata.

Należy wspomnieć, że w międzyczasie, w wyniku kolejnej reformy administracyjnej kraju Częstochowa przestała być miastem wojewódzkim. Z powodu nowego podziału w 1999 roku Biblioteka utraciła dwie filie – w Pajęcznie i Oleśnie. Natomiast w wyniku zmian reorganizacyjnych na szczeblu województwa śląskiego, Ośrodek, a więc i nasza placówka zmieniły nazwę. I tak od stycznia 2002 roku pełna nazwa naszej placówki brzmi – Publiczna Biblioteka Pedagogiczna Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie.

W styczniu 2003 roku zamknięto lokal przy ul. Bór, a pracownicy przystąpili do przygotowywania zbiorów i dokumentów do kolejnej, w dziejach biblioteki, przeprowadzki. Po dwóch tygodniach intensywnej pracy rozpoczęto systematyczne przewożenie zbiorów. Tym razem do przewiezienia było 70 tysięcy woluminów oraz około 30 tysięcy jednostek pozostałych zbiorów (czasopisma, multimedia). Przy ogromnym zaangażowaniu wszystkich pracowników Biblioteki, dobrej organizacji i pomocy kilku osób z zewnątrz, placówkę przeprowadzono w ciągu pięciu dni! W porównaniu z poprzednią przeprowadzką, luksusem był fakt, że przewoziliśmy nasze zbiory do czystych, czekających na nas pomieszczeń.

3 lutego 2003 roku rozpoczęliśmy pracę w nowej siedzibie przy. al. Jana Pawła II 126/130. Od tego dnia bibliotekarze porządkowali księgozbiór, zostało przeprowadzone skontrum i przygotowano się na przyjęcie pierwszych czytelników.

3maja 2003 roku Publiczna Biblioteka Pedagogiczna RODN „WOM” przyjęła w nowej siedzibie pierwszych czytelników.

Był to dla Biblioteki moment wyjątkowy. Po ponad 50-ciu latach istnienia i funkcjonowania w różnych lokalach adaptowanych do jej potrzeb, placówka doczekała się swojego lokalu, budowanego od samego początku z myślą o jej potrzebach. W sposób zdecydowany wzrósł komfort pracy czytelników oraz nauczycieli bibliotekarzy. Po wstępnym przystosowaniu się do nowych warunków pracy oraz nowych zasad organizacji, przystąpiliśmy do realizacji bardzo ważnego zadania, jakim była komputeryzacja wszystkich procesów bibliotecznych w *zintegrowanym systemie zarządzania biblioteką SOWA*. Proces ten został rozpisany na pięć etapów obejmujących kilka kolejnych lat.

Dzisiaj możemy powiedzieć, że jesteśmy już na finiszu. Kończymy tworzyć bazę zbiorów, w międzyczasie systematycznie wdrażaliśmy wszystkie kolejne moduły programu.

W ciągu ostatnich siedmiu lat oprócz codziennych zadań, realizowaliśmy wiele innych ciekawych przedsięwzięć. Podejmujemy współpracę z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym, służymy swoją pomocą nauczycielom bibliotek szkolnych oraz nauczycielom wszystkich typów szkół. Jesteśmy placówką nowoczesną, otwartą na potrzeby naszych użytkowników i cieszącą się dobrą opinią wśród osób zainteresowanych naszą ofertą.

O szczegółach naszej bieżącej działalności można dowiedzieć się ze strony internetowej www.biblioteka.womczest.edu.pl.